

Hundeforbud manglede faglig begrundelse

Et sociologisk speciale kaster lys over lovgivningsprocessen med at forbyde de 13 specifikke hunderacer kategoriseret som kamp- og muskelhunde

AAGE KRISTIAN OLSEN ALSTRUP • DYRLÆGE, PH.D. & FREELANCEJOURNALIST

Debatten om kamp- og muskelhunde kulminerede i 2009, da en række tragiske tilfælde af hundebid kom i mediernes søgelys. Tilsyneladende fandtes der særlige hunderacer, der umotiveret angreb og flænsede helt uskyldige mennesker og hunde. I juli 2010 vedtog Folketinget regeringens lovforslag om at forbyde 13 specifikke hunderacer, som blev defineret som kamp- eller muskelhunde. Det skete på trods af, at fagkunds-kaben – herunder Den Danske Dyrlægeforening – havde centrale veterinærfaglige betæneligheder ved at forbyde visse hunderacer ved lov.

Loven blev vedtaget med tilbagevirkende kraft, således at hvalpe født efter den 17. marts 2010 blev forbudt og derfor måtte aflives. Voksne hunde blev ikke forbudt, men de måtte ikke overdrages til nye ejere, og de skulle holdes i kort snor og have mundkurv på, når de blev luftet. Forbuddene omfattede såvel renracede hunde som krydsninger, hvor de 13 hunderacer indgik.

Speciale analyserer hundeloven

Sociolog Cecilie Thorslund fra Roskilde Universitet forsvarede i foråret sit speciale, som var en analyse af hundeloven og kamphundeejernes praksis. Cecilie Thorslund valgte dette emne, fordi hun synes, at det er essentielt at studere forholdet mellem dyr og mennesker. Som Cecilie Thorslund udtrykker det, så findes der jo dyr næsten overalt, men interaktionen mellem dyr, mennesker og samfund er alligevel kun sparsomt belyst i forskningen.

Specialet er en kritisk analyse af hundelovens tilblivelse. Cecilie Thorslund har blandt andet dykket ned i de faglige begrundelser for valget af de 13 hunderacer, som er omfattet af forbuddet. Hun fandt, at grundlaget mindst talt var spin-kelt.

Baseret på skadestuernes indberetninger til Ulykkesforsikringen bliver omkring 5.000 danskere årligt behandlet for bid-skader fra hunde, og dette antal har været ret konstant i perioden 1998-2008. Statistikken kan derfor ikke bruges til at

FOTO: COLOURBOX

dokumentere et øget problem med hundebid op til vedtagelsen af hundeloven i 2010.

Det ligger dog klart, at ikke alle tilfælde af hundebid registreres, og at der derfor reelt er flere hundebid end de 5.000, som årligt behandles. Kun i et fåtal (5-8 %) af bidulykkerne bliver hunderacen registreret, hvilket betyder, at det er vanskeligt at afgøre, om nogle hunderacer er farligere end andre. Hertil kommer, at antallet af bidulykker skal sammenholdes med, hvor udbredt den pågældende hunderace er. Ifølge Ulykkesregistret skiller tre hunderacer sig dog ud fra de øvrige hunderacer ved at stå for hovedparten af de raceregistrerede bidulykker i Danmark. Det drejer sig om Schæferhunden med 33 %, Rottweileren med 29 % og Gravhunden med 16 % af alle registrerede hundebid, hvor hunderacen er kendt. Tilsammen tegner disse tre ganske udbredte hunderacer sig altså for mere end tre fjerdedele af alle de registrerede bid, men alligevel er ingen af dem kommet med på forbudslisten.

Symbolpolitik førte til nedslagning af hunde

Symbolpolitik er langt fra et nyt fænomen. I sit speciale nævner Cecilie Thorslund en københavnersag fra 1769, hvor en kun 17-årig ung mand lå terminalt syg af hundegalskab. Rundt om sygesengen stod hovedstadens mest prominente borgere, læger og halvadelige. Den unge mand blev undersøgt af en fremtrædende og kendt læge. Idet han fjernede klædet over drengens syge krop, gisper hele forsamlingen i moralsk afsky: Drengen havde erektion som følge af sygdommens terminale stadie. Lægen og forsamling blev så stødte over dette umoralske syn, at de straks henvendte sig til kong Christian den 7. Nu måtte denne umoralske sygdom stoppes! Kongen viste handlekraft ved straks at kundgøre, at hunde skulle holdes i snor, og at løsgående hunde skulle slås ned af natmesteren. Denne kundgørelse blev senere forløber for hundeloven. Det interessante ved denne historie er, at det ikke var sygdommens fatale konsekvenser, som man jo allerede havde kendt i århundreder, der fik kongen til at vise handlekraft. Det var derimod en gruppe borgeres moralske forargelse over en enkeltsag.

Cecilie Thorslund forklarer, at det faktisk på et tidligere tidspunkt forud for hundeloven var på tale at forbyde Schæferhunden, men at forbuddet blev fravalgt, fordi det er en tjenestehund, som blandt andet bruges af politiet. Om Gravhundene forklarer Cecilie Thorslund:

- Fokus har udelukkende været på store og/eller stærke hunde, som qua deres styrke kan bide særlig hårdt, og der er denne type hund jo uden for kategori.

Rottweileren er efterfølgende kommet med på Justitsministeriets observationsliste, som efter tre år skal danne grundlag for en eventuel revidering af loven. Interessant nok er der ingen af de 13 forbudte hunderacer, som skiller sig uheldigt ud i statistikken. Tværtimod er der på forbudslisten medtaget enkelte hunderacer, som aldrig nogensinde har været registreret i Ulykkesregistreret som årsag til bid. Dette kan naturligvis skyldes, at hunderacerne er forholdsvis sjældne i Danmark, eller at dem, der er blevet bidt af hundene, ikke har genkendt racen. Til sammenligning kan de fleste danskere genkende en Gravhund, hvorfor den hyppigere er angivet i statistikken.

Flertal i hundeuudvalget var imod listen

Efter den ophedede debat om farlige hunde nedsatte Justitsministeren i marts 2009 et hundeuudvalg, som bestod af repræsentanter fra Den Danske Dyrlægeforening, Dansk Kennel Klub, Danmarks Civile Hundeførerforening, Dyrenes Beskyttelse, Dyreværnsrådet, Rigsadvokaten, Rigspolitiet og Justitsministeriet. Hundeuudvalget blev bedt om at udarbejde en liste over farlige hunderacer, som skulle forbydes. Hundeuudvalget blev derimod ikke bedt om at komme med egentlige anbefalinger i forhold til de farlige hunde.

Hundeuudvalget afleverede i januar 2010 forslag til en forbudsliste til Justitsministeren, men det skete som en mindretalsindstilling. Flertallet, opbakket blandt

andet af Den Danske Dyrlægeforening, anbefalede derimod ikke at forbyde enkelte hunderacer, idet de påpegede, at der manglede faglig og statistisk begrundelse for et sådant forbud. Alligevel blev loven få måneder senere vedtaget i Folketinget.

Love bør være fagligt funderet

Man kan spørge, om ikke politikerne er i deres gode ret til at vedtage love, som fagkundskaben er imod. Medlemmerne af Folketinget er jo demokratisk valgte, hvilket ikke er tilfældet for medlemmerne af Hundeuudvalget. Grundloven fordrer kun af Folketingets medlemmer, at de følger deres samvittighed. Hertil svarer Cecilie Thorslund:

- Selvom det er et demokratisk princip, at de politisk valgte kan træffe afgørelser, er faglige begrundelser en indbygget dimension. Man kan ikke anfægte, at de vedtager love, men man kan nuancere og udfordre disse beslutninger.

Cecilie Thorslund mener, at politikerne i et demokrati altid er moralsk forpligtede til at forklare og argumentere for de beslutninger, som de har taget:

- Hvis politikerne vælger noget andet end, hvad fagkundskaben anbefaler, så må de kunne begrunde og forklare, hvad de baserer deres valg på. Jeg savner en sådan argumentation.

Symbolpolitik

Cecilie Thorslund sammenligner hundeloven med to andre omdebatterede lovgivninger, nemlig knivloven og burkaloven, som hun også mener, er udtryk for symbolpolitik. Cecilie Thorslund tager det forbehold, at hun jo ikke har analyseret knivloven og burkaloven, men hun kan alligevel godt finde en række fællestræk ved de tre love.

- En parallel er, at alle tre er konfronterende lovgivning, der omfatter særlige grupper, og ud fra et metaniveau kan man især se en sammenhæng i forhold til ind-

» Hvis politikerne vælger noget andet end, hvad fagkundskaben anbefaler, så må de kunne begrunde og forklare, hvad de baserer deres valg på.

Cecilie Thorslund

dragelsen af faglig viden forud for beslutningerne, hastigheden i vedtagelsen af loven, debatterne der affødes, og en aggressiv signalering.

Cecilie Thorslund tilføjer, at der i denne type lovgivning er meget mere fokus på de symbolske markeringer, end der er på at undersøge de reelle problemer og deres omfang:

- Her kan der identificeres et direkte fælles element imellem fx det manglende fokus på optælling i forhold til, hvor mange hunde der er, og hvor mange der går med burkaer, altså fokus på det reelle omfang af problematikken.

Cecilie Thorslund peger på nogle oplagte risici ved, at politikerne fører symbolpolitik: For det første kan en sådan overfladisk handlingsorientering på længere sigt give problemer, fordi lovgivningen ikke er gennemtænkt. Man risikerer derfor at vedtage en lovgivning, der ikke fungerer efter hensigten. For det andet kan der ske en populistisk afkobling, fordi mange vælgere oplever, at deres politikere handler vilkårligt.

Stigmatiseringens konsekvenser

Cecilie Thorslund peger på, at hundeloven stigmatiserer hundeejerne til de 13 hunderacer. Hun skelner mellem to typer af konsekvenser ved denne stigmatisering: For det første er stigmatiseringen i sig selv krænkende for de respektive ejere, det vil sige et personligt og muligvis grupperelateret ubehag. For det andet kan stigmatiseringen medføre, at mange

af hundene ikke bliver tilstrækkeligt trænet. Konsekvensen heraf kan paradoksalt nok vise sig at gå stik imod lovens intentioner:

- Dette er en kontraproduktiv konsekvens i forhold til lovens intentioner – paradoksalt nok kan en unghund, der er født før loven trådte i kraft, men som stadig har behov for træning, ende med at blive farlig på grund af lovens eftervirkninger.

Stigmatiseringen rækker ofte videre end blot til de 13 hunderacer. Flere og flere hundeejere har siden lovens vedtagelse oplevet, at der er blevet set skævt til deres hunde, fordi de har lignet kamp- og muskelhunde. Under min research til denne artikel stødte jeg på et grotesk eksempel, hvor en hundeafler blev antastet på gaden af en ældre herre, der belærte hende om, at hun skulle passe på med en sådan kamphund. Hun stod måbende tilbage, mens hun så ned på sin lille cockerspaniel-hvalp. ■

Litteratur

Jørgensen B: Forbud virker ikke! Dansk Veterinærtidsskrift 2009, 21, 26-28.

Thorslund C: Kampen om hundene. En analyse af hundeloven og kamphundeejeres praksis. Speciale ved Institut for Samfund og Globalisering, Roskilde Universitet, 2010, 129 sider.